

מבחן זנים תירס סתיו

דרול גילט – מו"פ ערבה דרומית
ד"ר אפרים צוקרמן – אגף הירקות, שה"מ
נתן מינקובסקי – תחנת ניסיונות ערבה, מו"פ ערבה

מבוא

היקף גידול התירס באזור הערבה הדרומית הינו כ- 1100 דונם בשנה. יעד השיווק הוא בעיקר לשווקי יצוא כאשר השיווק מתבצע בעונות השוליים: בסתיו עד תחילת חודש פברואר, ובאביב מתחילת חודש אפריל עד סוף מאי.

בסתיו ובאביב הגידול נזרע בשטח פתוח כאשר חלק משטחי הגידול באביב מכוסים בפלסטיק בתקופה הראשונה של הגידול. בשתי העונות הצמחים חשופים לסופות דרומיות ומערביות, המתרחשות מספר פעמים במשך עונת הגידול. סופות אלה עלולות לגרום לרביצה ולפגיעה ביבול וביכולת לאסוף אותו. בעיה נוספת עמה מתמודדים חקלאים היא מליחות גבוהה של מי ההשקיה. צמח התירס נחשב כצמח רגיש למליחות. רמת המליחות הממוצעת במי ההשקיה (3.5 ד"ס/מטר) פוגעת ביבול הכללי **מטרת הניסוי היתה לבחון זנים שונים מטיפוס Sh2 (סופרסוויט) ולבחון התאמתם לתנאי האזור.**

שיטות וחומרים

המבחן נערך בתחנת ניסיונות ערבה. הערוגות ברוחב 1.8 מ'. כרב דלעת. ב- 3.10.09 נזרעו שניים עשר זנים מטיפוס Sh2. עומד הזריעה היה 6 זרעים למטר שורה (למטר ערוגה 12 זרעים). סה"כ עומד כללי של 6666 צמחים לדונם. שלוחות טפטוף נפרשו לכל שורת זריעה: מרחק בין הטפטפות 0.30 מטר, ובספיקה של 2.3 לי"ש. ההנבטה והדשייה בוצעו דרך מערכת הטפטוף. כל זן נזרע בארבע חזרות של 22.5 מ"ר (3 ערוגות לרוחב * 4.2 מטר אורך). האשבולים נאספו ב- 13.1.10. האשבולים נבחנו לפי פרמטרים של משקל גלומות, צורה ואורך קלח, גודל וצבע הגרגיר, ואחידות הגרגיר ושורות הקלח.

רשימת זנים

זן	ספק
7210	עדן זרעים
8388	זרעים גדרה
Lancaster	ירוק 2000
KK 01	אגריקה
KK 02	אגריקה
GSH 2201	גליל זרעים
309	עדן זרעים
KK 03	אגריקה
5790	ירוק 2000
Rebecca	עדן זרעים
HY 1790	ירוק 2000
KK 04	אגריקה

תוצאות

טבלה מס' 1: יבול כללי, יבול סוג א', סוג ב', משקל ממוצע אשכול סוג א', ומספר אשבולים לצמח

מספר אשבולים לצמח	משקל ממוצע אשכול סוג א' (גר')	יבול סוג ב' ק"ג / מ"ר	יבול סוג א' ק"ג / מ"ר	יבול כללי ק"ג / מ"ר	זן
0.53 ג	350 אב	0.153 ב	0.949	1.102	7210
0.81 אבג	303 ג	0.433 אב	0.918	1.351	8388
0.85 אב	326 אבג	0.280 ב	1.333	1.613	Lancaster
0.67 בג	319 אבג	0.294 ב	0.822	1.116	KK 01
0.77 אבג	331 אבג	0.257 ב	1.227	1.484	KK 02
0.89 אב	303 ג	0.445 אב	1.026	1.471	GSH 2201
0.85 אב	317 אבג	0.273 ב	1.322	1.595	309
0.74 אבג	311 בג	0.251 ב	1.062	1.313	KK 03
0.80 אבג	359 א	0.325 אב	1.226	1.551	5790
1.00 א	309 בג	0.661 א	0.946	1.607	Rebecca
0.70 בג	333 אבג	0.147 ב	1.229	1.376	HY 1790
0.75 אבג	306 בג	0.458 אב	0.684	1.142	KK 04

סוג א' – מעל 250 גרם

סוג ב' – מתחת 250 גרם

מספרים המלווים באותיות זהות אינם נבדלים סטטיסטית במובהקות של 0.05.

טבלה מס' 2: הערכת איכות האשכול

זן	אחוז משקל גלומות	הפריה	סידור שורות	מספר שורות	אורך מלוי ממוצע ס"מ	גודל גרגיר	צבע גרגיר
7210	26.1	4.8	4.2	16	18	בינוני-גדול	צהוב
8388	31.0	4.7	3.9	16	16	בינוני-גדול	צהוב בהיר
Lancaster	36.9	4.5	4.5	19	17	בינוני	צהוב
KK 01	31.7	4.6	3.9	17	16	בינוני-גדול	צהוב בהיר
KK 02	35.1	4.3	4.4	16	17	בינוני-גדול	צהוב
GSH 2201	30.0	4.1	4.3	14	16	בינוני-גדול	צהוב בהיר
309	43.9	3.3	4.3	18	14	בינוני	צהוב בהיר
KK 03	40.0	4.7	4.3	18	16	בינוני	צהוב בהיר
5790	36.9	5.0	4.0	20	17	בינוני	צהוב
Rebecca	31.7	3.8	4.7	18	16	בינוני-גדול	צהוב בהיר
HY 1790	32.8	5.0	4.2	19	18	בינוני	צהוב בהיר
KK 04	51.9	4.3	4.3	16	17	בינוני-גדול	צהוב

מסקנות

לא נצפו הבדלים סטטיסטיים מובהקים בין הזנים בפרמטר בפרמטרים של יבול כללי ויבול סוג א'. מבין הזנים Rebecca, Lancaster, ו-309 הניבו את היבול הכללי הגבוה ביותר, והזנים Lancaster ו-309 היבול סוג א' הגבוה ביותר. הזן KK 04 בלט ביבול סוג א' הנמוך ביותר. הזן Rebecca בלט במובהק ביבול סוג ב' ובמספר אשבולים לצמח הגבוהים ביותר. הזן 7210 הצטיין במספר אשבולים לצמח הנמוך ביותר. הזן 5790 הצטיין במשקל ממוצע אשבול סוג א' מבין הזנים. הזן KK 04 היה בעל משקל הגלומות הגבוה ביותר והזן 7210 בנמוך ביותר. הזנים 5790 ו-HY 1790 התאפיינו בהפריה מצויינת. כל הזנים למעט 309 התאפיינו באורך קלח מתאים לדרישות יצוא.

סיכום

מתוצאות ניסוי זה מומלץ לבחון בצורה חצי מסחרית את הזן 5790. רצוי להמשיך לבחון בניסיונות את כל הזנים למעט 309 ו-Rebecca כאשר 7210 ו-8388 ישמשו כזני ביקורת.